

Aika	Keskiviikko, 22. helmikuuta 2023 klo 17.30
Paikka	Haapaniemen hiippakuntakartano, Haapaniementie 50, Kuortane
Jäsenet	Kalliovalkama Elina Niemelä Kai Nissinen Eino Palola Heikki Sippola Eija Tukeva Erkki Tuukkanen Jari Jorma Kallio Tapio Moisio Jaakkola Aila Klapuri Tuomo Kärki Jenny Lainimo Minna, poistui 18.57, kohdan 6 käsittelyn jälkeen Lehtineva Arto Silvolahti Harri
Läsnäolo-oikeutetut:	piispa Matti Salomäki tuomiorovasti Jussi Peräaho pappisasessori Elina Tourunen pappisasessori Ari Auranen hiippakuntadekaani Terhi Kaira lakimiesasessori Tuomas Hemminki
Tuomiokapitulin henkilöstö	Jaakko Antila, Sari Luoma-aho

1 § Avaus

Alkuhartauden piti pappisasessori Elina Tourunen.

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 17.40.

2 § Nimenhuuto

Kokouksessa on läsnä 15 jäsentä tämän pöytäkirjan mukaisesti.

Päätös Todettiin kokouksen läsnäolijat tämän pöytäkirjan mukaisesti.

3 § Kokouskutsu ja asiakirjat

Tuomiokapituli on kutsunut hiippakuntavaltuuston koolle 16.2.2023. Työjärjestyksen 2 § on mainittu hiippakuntavaltuuston jäsenen ja seurakunnan aloiteoikeudesta. Aloitteet on jätettävä viimeistään kuusi viikkoa ennen kokousta.

KL 7:4 §:n ja KL 17 a:3 §:n mukaan hiippakuntavaltuuston kokous on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on saapuvilla.

Esitys Kokous todetaan laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös Päätettiin esityksen mukaisesti.

4 § Pöytäkirjan tarkastus ja ääntenlaskijat

Pöytäkirjaa tarkastamaan valitaan kaksi pöytäkirjan tarkastajaa, jotka toimivat tarvittaessa myös ääntenlaskijoina. Hiippakuntavaltuuston pöytäkirjantarkastajat on yleensä valittu aakkosjärjestyksessä läsnä olevista jäsenistä.

Päätös Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Tuomo Klapuri ja Jenny Kärki. Todettiin, että pöytäkirjantarkastajat toimivat tarvittaessa ääntenlaskijoina.

5 § Käsittelyjärjestys

Kokouksen käsittelyjärjestykseksi hyväksytään tämä esityslista.

Päätös

Hyväksyttiin kokouksen käsittelyjärjestykseksi tämän pöytäkirjan mukainen järjestys.

6 § Lapuan hiippakunnan toimintakertomus 2022

1. Johdanto

Kirkon tehtävänä on kutsua ihmisiä Jumalan yhteyteen sekä rohkaista välittämään lähimmäisistä ja luomakunnasta. Lapuan hiippakunta tukee seurakuntia kirkon perustehtävän toteuttamisessa ja toteuttaa sitä tuomiokapitulin omassa työssä. Lisäksi hiippakunta vahvistaa seurakuntien toimintaedellytyksiä alueellaan. Hiippakunnan toimintaa ohjaavat perinteiset kristilliset hyveet: usko, toivo ja rakkaus (1. Kor. 13:13).

Hiippakuntavaltuusto hyväksyi Lapuan hiippakunnan vuoteen 2026 suuntaava strategian helmikuussa 2021. Hiippakunta liittyy lähivuosien strategisissa tavoitteissa monilta osin kirkon yhteiseen Ovet auki -strategiaan. Hiippakunta toimii, keskustelee ja viestii rohkeasti kristillisen sanoman pohjalta. Tuomiokapitulin työ rakentuu luottamuksen, yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen varaan.

Vuonna 2022 Lapuan hiippakuntaan kuului 40 seurakuntaa: Lapuan tuomiokirkkoseurakunta, Alajärven seurakunta, Alavuden seurakunta, Evijärven seurakunta, Kauhavan seurakunta, Kuortaneen seurakunta, Lappajärven seurakunta, Soinin seurakunta, Vimpelin seurakunta, Ähtärin seurakunta, Ilmajoen seurakunta, Isojoen seurakunta, Isonkyrön seurakunta, Karijoen seurakunta, Kauhajoen seurakunta, Kurikan seurakunta, Seinäjoen seurakunta, Teuvan seurakunta, Kaskisten seurakunta, Kristiinankaupungin suom. seurakunta, Laihian seurakunta, Mustasaaren suom. seurakunta, Pietarsaaren suom. seurakunta, Vaasan suom. seurakunta, Vähänkyrön seurakunta, Joutsan seurakunta, Jyväskylän seurakunta, Jämsän seurakunta, Keuruun seurakunta, Muuramen seurakunta, Petäjäveden seurakunta, Toivakan seurakunta, Uuraisten seurakunta, Hankasalmen seurakunta, Kinnulan seurakunta, Laukaan seurakunta, Pihtiputaan seurakunta, Saarijärven seurakunta, Viitasaaren seurakunta ja Äänekosken seurakunta.

Hiippakuntavaltuuston puheenjohtajana toimi Eino Nissinen ja varapuheenjohtajana Kirsi Pohjola. Jäseniä olivat: Elina Kalliovalkama, Piia Kattelus-Kilpeläinen, Tuomas Koivuniemi, Suvi Ilonen, Siiri Muhonen, Kai Niemelä, Heikki Palola, Raija Pekkarinen, Erkki Puhalainen, Eija Sippola, Erkki Tukeva, Jari Tuukkanen, Pipsa Wilhelms, Aila Jaakkola, Tuomo Klapuri,

Jenny Kärki, Minna Lainimo, Arto Lehtineva ja Harri Silvolahti. Hiippakuntavaltuusto kokoontui vuoden aikana kahteen kokoukseen. Hiippakuntavaltuustolle ei tehty aloitteita.

Tuomiokapitulin istunnoissa puheenjohtajana toimi piispa Simo Peura (31.1.2022 saakka) ja Matti Salomäki (1.2.2022 alkaen). Varapuheenjohtajana toimi tuomiorovasti Matti Salomäki (31.1.2022 saakka) ja Jussi Peräaho (1.10.2022 alkaen). Jäseninä olivat lakimiesasessori Tuomas Hemminki, hiippakuntadekaani Terhi Kaira, pappisasessori Elina Tourunen, pappisasessori Ari Auranen ja maallikkojäsen Kai Niemelä. Hiippakuntavaltuuston puheenjohtaja Eino Nissisellä oli kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus. Pöytäkirjanpitäjänä toimi piispan teologinen sihteeri Jaakko Antila. Tuomiokapituli kokoontui vuoden aikana yhteensä 13 kertaa.

Henkilötyövuodet 2020–2022

2020	2021	2022
13,6	13,4	13,0

Tuomiokapitulin henkilöstöstrategian mukaisesti joulukuun 2022 alussa avoimeksi jäänyttä asiantuntijan virkaa ei täytetä.

2. Keskeiset tapahtumat vuonna 2022

Lapuan hiippakunnan uusi piispa TM Matti Salomäki aloitti virassaan helmikuun alussa. Piispanvaihdos tapahtui tiukkojen koronarajoitusten voimassa ollessa. Nopeasti muuttuvat rajoitukset aiheuttivat epävarmuutta ja lisäjärjestelyjä sekä piispa Simo Peuran lähtöjuhlallisuuksiin että uuden piispan vihkimykseen liittyen. Laadukkaat verkkolähetykset tavoittivat kuitenkin tuhansia ihmisiä, mikä lisäsi huomattavasti tilaisuuksien näkyvyyttä ja vaikuttavuutta. Hiippakuntajuhlissa toukokuussa seurakuntalaisilla oli laajemmin mahdollisuus tavata piispa Salomäki. Tuomiokapitulissa pyrittiin luomaan mahdollisimman hyvät puitteet uuden piispan tehtävään perehtymiseen sekä seurakuntiin ja niiden työntekijöihin tutustumiseen.

Kertomusvuonna Lapuan hiippakunnassa järjestettiin monia alueellisia ja valtakunnallisia tapahtumia. Piispanvaihdosjuhlallisuuksien lisäksi merkittävä hiippakunnallinen tapahtuma oli papiston synodaalikokous syyskuussa. Lisäksi tuomiokapituli osallistui seuraavien tapahtumien järjestelyihin: työnohjaajien verkostopäivät toukokuussa, Kirkon viestinpäivät syyskuussa, Papiston päivät lokakuussa ja johtavien nuorisotyöntekijöiden neuvottelu marraskuussa. Koronatauon jälkeen vahvistettiin suhteita yhteistyöhiippakuntiin muun muassa vieraillemalla Tansaniassa ja Etiopiassa sekä lähettämällä delegaatio Mittnordenmöten, joka järjestettiin Härnösandissa.

Tuomiokapitulilla on ollut vuodesta 2014 alkaen toimitot Seinäjoella ja Jyväskylässä. Tuomiokirkko on Lapualla, missä pidetään myös pääsääntöisesti tuomiokapitulin istunnot. Haapaniemen hiippakuntakartano Kuortaneella on "hiippakunnan sydän". Tuomiokapitulin Seinäjoen toimisto muutti joulukuun 2022 alussa Aalto-keskukseen Seinäjoen seurakunnalta vuokrattuihin toimitiloihin. Tilat on alun perin suunniteltu kirkkokansliaksi. Kirkon keskusrahaston kiinteistöstrategian mukaisesti uudet toimitilat ovat entisiä tiloja pienemmät ja kustannuksiltaan halvemmat. Uusi toimisto on nykyaikainen ja ratkaisuiltaan ekologinen, arkityössä se on osoittautunut erittäin hyvin toimivaksi. Tammikuussa 2023 järjestetyissä avointen ovien tilaisuuksissa noin 300 henkeä tutustui tuomiokapituliin ja sen työhön.

3. Tavoitteiden toteutuminen

Kirkon yhteinen Ovet auki -strategia ja hiippakunnan Rohkeasti-strategia ovat ohjanneet kaikkea tuomiokapitulin työtä ja toimintaa. Strategian linjaukset olivat esillä lähes kaikissa vuoden mittaan järjestetyissä kokouksissa ja koulutuksissa. Seuraavassa tarkastellaan niitä strategioista johdettuja tavoitteita, jotka hiippakuntavaltuusto asetti vuodelle 2022.

Koronasta palautuminen

Eri koulutuksissa ja tilaisuuksissa pohdittiin yhdessä seurakuntien työntekijöiden ja luottamushenkilöiden kanssa poikkeusoloissa opittuja uusia työn tekemisen tapoja ja muita oivalluksia. Erityisesti panostettiin jumalanpalveluselämän sekä seurakuntalaisten osallisuuden ja vapaaehtoistyön palautumiseen koronarajoitusten jäljiltä. Palautumista tapahtui, mutta ei siinä määrin kuin toivottiin.

Koulutusten kautta autettiin seurakuntia kehittämään digitaalista työtä, palveluja ja viestintää entistä yhteisöllisemmäksi ja vuorovaikutteisemmäksi. Tuomiokapitulin henkilöstö toteutti myös omaa tehtävänsä digitaalisia välineitä hyödyntäen. Toimintojen digitalisointi on tehnyt hiippakunnan eri maantieteelliset alueet tasaveroisemmiksi poikkeusolojen jälkeenkin. Samalla yhteys eri työntekijäryhmiin yli työalarajojen on syventynyt. Verkko-neuvottelujen myötä myös yhteistyö ja osaamisen jakaminen kirkon eri toimijoiden välillä on vahvistunut.

Edellä kuvatusta huolimatta kokoavan toiminnan merkitys, halu kokoontua yhteen ja tavata toisia on korona-ajan jälkeen korostunut. Erityisesti tämä näkyi viittomakielisessä työssä. Viittomakielisten vanhusten yksinäisyyden ja syrjäytymisen kysymykset ja niihin vastausten pohtiminen osoittautui tärkeäksi. Tämä tapahtui yhteistyössä kirkon työntekijöiden ja viittomakielialan järjestöjen työntekijöiden kanssa. Verkossa tehtävä työ, viittomakieliset videopuhelinpäivystykset ja säännölliset viittomakieliset videohartaudet tavoittavat laajasti. Verkossa tehtävä työ ei kuitenkaan ole saavutettavaa kaikille viittomakielisille. Sen rinnalla henkilökohtaiset tapaamiset, koti- ja laitospöytäkirjat sekä sielunhoidolliset keskustelut ovat jatkossakin tärkeä osa kuurojenpapin työtä.

Pitkäaikaisen stressin ennaltaehkäisy ja siitä palautuminen oli vahvasti esillä seurakuntien johdolle pidetyissä koulutuksissa ja kokouksissa. Työyhteisö-konsultaatioissa nostettiin esiin erityisesti työhyvinvointiin liittyviä näkökulmia. Työnohjauksen kysyntä lisääntyi hieman. Varautumisen ja kokonaisturvallisuuden teemoihin perehdyttiin keväällä järjestetyissä kirkkoherrojen alueellisissa maanpuolustuspäivissä.

Polku-toimintamallin vakiinnuttaminen

Kertomusvuonna seurakuntia kannustettiin Polku-toimintamallin käyttöön-ottoon. Polku-tietoisuutta vahvistettiin muun muassa webinaareissa, koulutuksissa, piispantarkastuksissa ja uutiskirjeissä. Kirkkoherroja ja talousjohtajia sitoutettiin Polku-toimintamalliin korostamalla sen roolia keskeisenä osana kirkon strategian toteuttamista. Yksittäisille seurakunnille tarjottiin konsultaatioita ja eri tahojen järjestämiä koulutuksia. Kirkon kasvatuksen barometrin mukaan Lapuan hiippakunnassa Polku-mallin tunteminen on hyvin vahvaa - vain kaksi prosenttia vastanneista ilmoitti, ettei tunne toimintamallia.

Diakonian juhlavuosi 2022

Alkujaan juhlavuosi suunniteltiin diakonian virkaan vihkimyksen 150-vuotisjuhlaksi. Kokonaisuutena vuosi toi kuitenkin hyvin esille tämän päivän diakonian arkea. Diakonisia teemoja käsiteltiin ja diakoniaa tehtiin näkyväksi uutiskirje Lehtisessä, synodaalikokouksessa, starttipäivässä, Johtamisen päivillä, eri verkostoissa ja julkisessa keskustelussa. Hiippakunnan seurakunnat lähtivät juhlavuoteen monipuolisesti mukaan ja muun muassa viestivät aktiivisesti sosiaalisessa mediassa eri tapahtumista. Marraskuussa järjestettiin Lapuan hiippakunnan ensimmäinen pappien ja diakonien yhteinen ordinaatiovalmennus ja virkaan vihkimysmessu. Toivon näkökulmaa pidettiin esillä monikanavaisesti viestinnässä ja eri tapahtumissa.

Hyvän hallintokulttuurin edistäminen

Piispantarkastukset toteutettiin Alavuden, Laihian ja Kuortaneen seurakunnissa. Seurakuntia tuettiin seurakuntavaalien järjestämisessä. Ohjauksen ja neuvonnan tarve oli huomattava. Lääninrovastien kanssa pohdittiin uusien luottamushenkilöiden koulutuskokonaisuutta. Kertomusvuonna analysoitiin seurakuntien kanssa soteuudistuksen vaikutuksia seurakuntien kumppanuuksiin ja kirkon työn edellytysten turvaamista muutosten keskellä. Seurakuntia opastettiin rekrytointiin liittyvissä kysymyksissä. Päteviä hakijoita avoimena oleviin tehtäviin on hankala löytää. Ilmiö on havaittavissa kaikissa ammattiryhmissä, mutta erityisesti kirkkoherrojen, diakonian viranhaltijoiden ja nuorisotyönohjaajien kohdalla.

Vuoden aikana selvitettiin ja valmisteltiin seurakuntien rakennemuutoksia siten, että vuoden 2023 alussa Lappajärven ja Vimpelin seurakunnat liittyivät Alajärven seurakuntaan, Evijärven seurakunta Kauhavan seurakuntaan ja Karijoen seurakunta Kauhajoen seurakuntaan. Eteläisessä Keski-Suomessa käynnistettiin laaja rakennemuutosselvitys.

4. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tuomiokapitulin tilikausi oli ylijäämäinen 24 770 euroa. Tilikauden aikana koulutuksista kerätyt kurssimaksut kasvoivat ennakoitua suuremmiksi, henkilöstömenot pysyivät lähes ennakoidussa, samoin ostot.

Korona-rajoitusten hellittäessä matkakustannukset kasvoivat selvästi aikaisempaan verrattuna.

Piispanvaihdoksesta aiheutuneita kustannuksia katettiin Kirkon keskusrahaston erikseen osoittamasta 50 000 euron määrärahasta.

Toimitilakustannusten osalta tuomiokapitulin kustannuksiin vaikutti uusiin toimitiloihin muutto. Uudet toimitilat ovat aikaisempia pienemmät ja kustannustehokkaammat. Kalustuksen kustannukset kohdentuivat Kirkon keskusrahaston erillisestä määrärahasta. Toimitilakustannukset alittivat budjetoidut kustannukset noin 52 000 eurolla.

Tuomiokapitulin rahastossa näkyy vuoden 2022 vaikea sijoitusympäristö. Hajautuksen osalta pääoma kuitenkin pysyi kohtuullisella tasolla, eikä rahaston käyttötarkoituksen toteutuminen vaikeutunut.

Tuomiokapitulin esitys

Hiippakuntavaltuusto päättää:

1. hyväksyä Lapuan hiippakunnan toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen 2022,
2. toimittaa toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen edelleen kirkolliskokoukselle vahvistamista varten.

Päätös Päätettiin esityksen mukaisesti.

7 § Muut esille otettavat asiat / tiedotusasiat

- Piispa Matti Salomäki esitti matkaraportin Etiopian matkalta
- uusi piispansihteeri Sari Luoma-aho esittäytyi
- uusi tuomiorovasti Jussi Peräaho esittäytyi
- puheenjohtaja toi terveiset kirkon työmarkkinalaitoksen edustajana työmarkkinatilanteesta

Päätös Merkittiin tiedoksi

8 § Kokouksen päätös

Piispa Salomäki piti loppuhartauden ja Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 1920.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Eino Nissinen
puheenjohtaja

Tuomas Hemminki
sihteeri

Pöytäkirjan tarkastajat

Tuomo Klapuri

Jenny Kärki